

RAADSINFORMATIEBRIEF (RIB)

Zaaknummer : Z/26/157885
Documentnummer: D/26/233479
Inlichtingen: J. van den Berg
Team: Fysiek Domein
Portefeuillehouder: Portefeuillehouder Blomen
Onderwerp: Governance
Nationaal Park de Meinweg
Bijlage(n):

Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Geachte leden van de raad,

Het college van B en W heeft op 10 februari ingestemd met de Samenwerkingsovereenkomst Nationaal Park de Meinweg (SOK, bijlage 1) en de statutenwijziging van stichting Ons WCL. Met deze brief willen wij u hierover informeren.

Gemeente Maasgouw werkt al jaren samen met de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond en Beesel in het samenwerkingsverband Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL). Doel is het versterken van de kwaliteit en functionaliteit van het landelijk gebied. Daarnaast wordt vanaf 2024 in Nationaal Park de Meinweg - Samenwerking Limburgse Maasterrassen gewerkt aan het ambitiedocument van het Nationaal Park (bijlage 2). Hierbij wordt de focus van het Nationaal Park verlegd van uitsluitend het Natura-2000 gebied de Meinweg naar het volledige buitengebied van de gemeenten Roermond, Roerdalen, Echt-Susteren en Maasgouw. Reden hiervoor is dat het Natura-2000 gebied geen op zichzelf staand natuurgebied is maar onderdeel uitmaakt van een samenhangend ecologisch netwerk van natuurgebieden. Ook is het voor de Natura-2000 gebieden beter als recreatieve voorzieningen en activiteiten zich niet volledig concentreren in en rondom deze gebieden maar dat die over de regio worden verspreid. Zo kan de regio meer van het nationaal park profiteren en tegelijkertijd de druk op de Natura-2000 gebieden afnemen.

In 2024 heeft bureau Public Result een onderzoek uitgevoerd en advies uitgebracht over samenwerken in de regio met betrekking tot het buitengebied. De opgaven in het buitengebied nemen toe. De vraag die voorlag was: is de huidige vorm van samenwerking en de bijbehorende organisatie daarvan nog de juiste? Hiervoor zijn de opgaven en de partners geïnventariseerd. Het advies luidde: voeg Ons WCL samen met het Nationaal Park, waardoor vanuit één stichting gewerkt wordt. Dit advies heeft geleid tot de Samenwerkingsovereenkomst en de statutenwijziging zoals deze nu voorliggen. Door het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst gaat het samenwerkingsverband Ons WCL op in Nationaal Park de Meinweg - samenwerking Limburgse Maasterrassen. Door samen te werken in één stuurgroep met één stichting als uitvoeringsinstantie, worden werkzaamheden gestroomlijnd. Ambtelijke capaciteit wordt hierdoor efficiënter ingezet.

Het werkgebied van dit ambitiedocument is nadrukkelijk niet alleen het Natura-2000 gebied De Meinweg maar het volledige buitengebied van de deelnemende gemeenten. In het ambitiedocument staat de visie van het Nationaal Park. Deze visie is vertaald in zes ambities:

- Robuuste landschaps- en natuurwaarden;
- Topbeleving met basiskwaliteit;
- Betrokkenheid bij en kennis van natuur en landschap;
- Omgeving benut kansen dankzij Nationaal Park;
- Veelzijdige landbouw;
- Nationaal Park met naam en status.

Om uitvoering te geven aan deze ambities, wordt samengewerkt tussen overheden, grondeigenaren, natuurorganisaties, agrarische organisaties, toerisme, recreatie en het onderwijs.

Wanneer opdrachten voortvloeien uit de ambities, dan wordt tot op heden Stichting Ons WCL hiervoor als penvoerder ingezet. Voor het vergroten van de slagkracht van het Nationaal Park is het noodzakelijk om de samenwerking tussen de verschillende partners te formaliseren. Hiervoor wordt de Samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Daarbij worden de statuten van Stichting Ons WCL aangepast en omgevormd naar Nationaal Park de Meinweg - Samenwerking Limburgse Maasterrassen waardoor gericht uitvoering gegeven kan worden aan de nieuwe ambities van het Nationaal Park.

De partijen die de SOK ondertekenen, committeren zich aan het Ambitiedocument van het Nationaal Park. Het gaat hierbij om een inspanningsverplichting. Hier is bewust voor gekozen, omdat hiermee de bestuurlijke autonomie en het uitoefenen van publieksrechtelijke bevoegdheden onverlet blijven.

In de SOK wordt de organisatie van het Nationaal Park vastgelegd. De organisatie van Nationaal Park bestaat uit:

- Stuurgroep (stelt kaders en controleert);
- Stichting (geeft uitvoering aan opdrachten van stuurgroep);
- Klankbordgroep (deelt kennis, netwerk en ideeën ten behoeve van het Nationaal Park).

De Stuurgroep heeft kaderstellende en controlerende taken. Dit orgaan bestaat uit de bestuurders/vertegenwoordigers van partijen die geld of grond inbrengen in het Nationaal Park:

- Gemeente Roermond;
- Gemeente Roerdalen;
- Gemeente Echt-Susteren;
- Gemeente Maasgouw;
- LLTB;
- Staatsbosbeheer (als vertegenwoordiger van de terreinbeherende organisaties);
- Rentmeester van Soest (als vertegenwoordiger van de particuliere grondeigenaren);
- Waterschap Limburg;
- Provincie Limburg (als adviserend lid).

Daarnaast tekenen de volgende partijen de samenwerkingsovereenkomst:

- Gemeente Beesel
- Instituut voor Natuubeschermingseducatie (IVN)

Voor de gemeente Beesel geldt dat zij qua grondgebied wel onderdeel is van de Limburgse Maasterrassen, maar, in tegenstelling tot de andere gemeenten, bestuurlijk in de regio Noord-Limburg valt. Hierdoor is het belang van de gemeente Beesel om deel te nemen aan samenwerking kleiner. Afgesproken is daarom dat gemeente Beesel wel de SOK ondertekent, maar geen stem heeft in de stuurgroep. De gemeente Beesel sluit als agendalid aan bij de stuurgroep indien dit gewenst is.

Het IVN heeft vanuit het Rijk een directe opdracht om de educatie en communicatie voor de Nederlandse Nationale Parken te coördineren, zo ook voor ons gebied. Omdat het IVN ook uitvoerende opdrachten krijgt vanuit het Nationaal Park, is ook voor het IVN afgesproken dat zij de samenwerkingsovereenkomst ter akkoord ondertekenen, maar geen stem hebben in de stuurgroep. Het IVN sluit ook als agendalid aan bij de stuurgroep indien dit gewenst is.

Na vaststelling van de samenwerkingsovereenkomst zal er een statutenwijziging doorgevoerd worden voor Stichting Ons WCL. De naam van de stichting zal wijzigen naar Stichting Limburgse Maasterrassen. Het doel van de stichting wordt gekoppeld aan de ambities van het gebied. De Stichting geeft uitvoering aan de opdrachten van de Stuurgroep, zoals het Jaarplan. Voor de uitvoering van projecten kunnen werkgroepen worden opgericht. Over de voortgang wordt verantwoording afgelegd aan de Stuurgroep. Daarbij is de Stichting verantwoordelijk voor het voorbereiden van het nieuwe Jaarplan.

De Klankbordgroep bestaat uit alle samenwerkingspartners die een bepaalde rol vervullen binnen het Nationaal Park. De Klankbordgroep komt op verzoek van de Stuurgroep en/of de Stichting bijeen. Zij fungeert als klankbord- en werkgroep bij bijvoorbeeld het opstellen van het Jaarplan.

Het samenwerkingsverband geeft invulling aan ambities uit de strategische visie en het coalitieakkoord: verbeteren leefomgeving in samenspraak met stakeholders en het benutten van kansen voor recreatieve ontwikkelingen in samenhang met het ontwikkelen van ecologische en landschappelijke kwaliteit.

Het aanpassen van de samenwerkingsovereenkomst heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente. De gemeente draagt, conform huidige afspraken, €39.500 per jaar bij aan het realiseren van de ambities en het in stand en operationeel houden van de organisatie.

De status Nationaal Park zorgt voor financiële middelen vanuit het Rijk, de provincie Limburg en deelname aan diverse samenwerkingen/netwerken. De status Nationaal Park is hiervoor essentieel. Dit belang weegt zwaarder voor de gemeenten Roermond en Roerdalen dan voor de andere gemeenten, aangezien de landschapsontwikkelzone binnen de gemeentegrenzen van Roermond en Roerdalen valt. Voor de borging hiervan dragen de gemeenten Roermond en Roerdalen daarom jaarlijks €40.000 extra bij. Vanwege het zwaardere belang en de extra financiële bijdrage is vastgesteld dat de gemeenten Roermond en Roerdalen de functies van voorzitter en vice-voorzitter invullen binnen de stuurgroep. Dit is conform huidige afspraken.

De gemeente Beesel neemt, zoals eerder benoemd, in de nieuwe governance een andere positie in. Zij ondertekenen de samenwerkingsovereenkomst wel, maar hebben geen stem in de stuurgroep. De financiële bijdrage van de gemeente Beesel is €10.000 per jaar die volledig besteed moet worden aan de ambities van het NP.

Het Rijk en de provincie Limburg leveren een financiële bijdrage aan het Nationaal Park. Het Rijk verbindt hieraan de voorwaarde, dat uitvoering wordt gegeven aan het 'Beleidsprogramma Nationale Parken'. Om in aanmerking te komen voor de financiële bijdrage, is cofinanciering vanuit de regio een voorwaarde. In de SOK worden de financiële afspraken vanuit de regio, geborgd. Het Beleidsprogramma Nationale Parken en de bijbehorende financiële middelen zijn vastgesteld tot en met 2030. Het Rijk en de Provincie hebben daarbij hun bereidheid getoond om de bijdrage voor de Nationale Parken tot en met 2030 te reserveren, mits ook regionale cofinanciering geborgd is. Het is op dit moment nog onzeker wat er na deze periode gaat gebeuren. Door ons tot 2030 in te spannen voor het Nationaal Park, kunnen positieve resultaten gebruikt worden als argument voor het voortzetten van bijdragen van het Rijk en de Provincie voor de periode na 2030. Hiertoe zal ook afstemming plaatsvinden met de andere Limburgse en landelijke Nationale Parken.

Stichting Ons WCL kan geen BTW compenseren. In de statutenwijziging wordt zoveel mogelijk ruimte gehouden om een BTW compensatie in de toekomst wel mogelijk te maken. De haalbaarheid hiervan is echter nog onzeker. Mocht BTW compensatie in de toekomst mogelijk zijn, dan levert dit meer budget op om uitvoering te geven aan de ambities en projecten.

Binnenkort zal de stichting Limburgse Maasterrassen een PR-moment inplannen over de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst.

Wij hopen u bij deze voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Maasgouw,

De secretaris,

De burgemeester,

C.M. Keersmaekers

D.W.J. Schneider